

Lausunto

11.10.2024

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä (VN/12919/2024).

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään lakia, joka mahdollistaa verohyvityksen myöntämisen vihreää siirtymää edistäville investoinneille. Kyse on yrityksille suunnatusta uudesta mittavasta investointituesta. Tuen edellytyksenä olevien investointien kustannusten tulisi olla vähintään 50 miljoonaa euroa, ja verohyvityksen määrä olisi 20 prosenttia investoinnin kokonaiskustannuksista. Enimmillään yhtiö- tai konsernikohtainen verohyvitys voisi olla 150 miljoonaa euroa, ja se olisi vähennettävissä yhteisöverosta 10–20 vuoden aikana investoinnin valmistumisesta. Tukea myönnettäisiin vain investointihankkeille, joiden toteutusta ei hakuhetkellä ole vielä käynnistetty, ja tukipäätös tulisi saada ennen 31.12.2025. Hyvitystä voisi saada ensimmäisen kerran vuonna 2028. Esitetty tuki olisi EU:n lainsäädännön kannalta valtioneuvoston tukea, joten laki voi tulla voimaan vasta, kun komissio on tehnyt asiasta valtioneuvoston päätöksen.

Suomi on sitoutunut Pariisin sopimuksen mukaisesti hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeutumaan sen vaikutuksiin sekä lisäksi linjasi ilmastolain (423/2022) uudistuksessa, että Suomi on hiilineutraali viimeistään vuonna 2035. Vihreän siirtymän edistämällä on kova kiire, jotta kasvihuonekaasupäästöjä ja luontoon kohdistuvaa painetta saadaan vähennettyä sekä kiertotaloutta edistettyä.

Suomi tarvitsee vihreää siirtymää tukevia investointeja, mutta verohyvitykset eivät ole siihen välttämättä paras keino. Verotuet tekevät veropohjaan reikiä ja kaiken kaikkiaan kaventavat sitä.

Verotuet ovat siten vastakkaisia verojärjestelmän yleisesti hyväksytylle tavoitteelle eli tiiville veropohjille. Lisäksi ne monimutkaistavat verojärjestelmää. Verotuki ei myöskään mahdollista tukikohteiden valikointia toisin kuin suora investointituki. Verotuki voi myös tulla huomattavasti suoraa tukea kalliimmaksi. Verokannustimien hyötyjen ja kustannusten suhde on kaiken kaikkiaan vaikea aihepiiri, josta ei ole riittävästi tietoa saatavilla. Fingo esittää, että on edelleen aiheellista harkita investointituen toteuttamista suorana tukena verohyvityksen sijaan.

Mikäli esitetyn lain säätämisessä kuitenkin edetään, tulee tuettavien hankkeiden kriteereitä tiukentaa sekä hankkeiden viivästymisestä määrättäviä sanktioita korottaa, kuten Finnwatch ry lausunnossaan esittää. Tukea ei esimerkiksi tulisi myöntää hankkeille, jotka eivät edistä pitkäjänteistä työtä kohti nollapäästöjä tai jotka eivät edistä ilmastolain tavoitteiden saavuttamista selvästi nopeammin kuin mitä koko yhteiskunnalta keskimäärin vaaditaan (tarkemmin ks. Finnwatchin lausunto).

Hakkarainen Outi
Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry